

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Основи медіації»

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Освітня програма	Право
Заняття:	3,4 чверть
Лекції	2 години
Семінарські	1 години
Кількість кредитів	4
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Пушкіна Олена Вікторівна
Наукова ступінь	Доктор юридичних наук
Наукове звання	Професор
Посада	Завідувач кафедри цивільного, господарського та екологічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	моб: 0504530840
E-mail	pushkina.o.v@nmu.one elenapushkina111063@gmail.com
Профайл	https://cgp.nmu.org.ua/ua/zavyduvach/zav_kaf.php
Персональна сторінка	https://cgp.nmu.org.ua/ua/zavyduvach/zav_kaf.php
Консультації	ауд.10/312, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра цивільного, господарського та екологічного права. 49005, м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 312.
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) Viber

1. Анотація до курсу

Вивчення курсу «**Основи медіації**» дозволяє визначити актуальні проблеми теоретичного та практичного характеру сучасного стану позасудового врегулювання спорів, виявити недосконалість правового регулювання, дослідити основні прийоми і способи вирішення правозастосовних проблем у досліджуваній сфері відносин, виробити навички щодо правового аналізу та наукового обґрунтування напрямів удосконалення діючого медіаційного законодавства України.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в формуванні умінь та компетенцій, що включають знання, розуміння та навикі в сфері урегулювання спорів, здатність до творчого самостійного мислення та практичному застосуванню отриманих знань. Дисципліна направлена на розвиток правового мислення, що надає можливість розуміти, що право кожного на захист своїх прав як у судовому, так і у позасудовому порядку відноситься до переліку найважливіших соціально – економічних прав та принципів, правової природи, сутності і тенденцій розвитку досудового та позасудового урегулювання спорів.

Задачею вивчення навчальної дисципліни «Основи медіації» є:

- набуття здобувачем знань та навичок, що дозволять йому на основі теорії проаналізувати і знайти правове рішення стосовно будь-яких позасудовий способів вирішення спорів ;
- знання та вміння надавати аналіз загальним положенням сучасного законодавства, застосовувати положення законодавства;
- проведення ґрунтовного юридичного аналізу конкретних життєвих ситуацій;

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

Завдання курсу:

- вивчити систему чинного національного та міжнародного законодавства в сфері позасудового врегулювання спорів;
- розуміти зміст та особливості сучасних проблем правового регулювання медіації;
- оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку;
- засвоїти основні правові механізми вирішення проблем медіації теоретичного та практичного характеру;
- набути навичок застосування позасудового врегулювання спорів у практиці правозахисної, правозастосовної, наукової та іншої діяльності;
- формувати у аспірантів наукового світогляду і правової культури, які сприятимуть вибору правильної поведінки у сучасному світі.

3. Результати навчання

Використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел при здійсненні захисту приватних інтересів у позасудовому порядку
Використовувати засвоєні знання для розв'язання нетипових ситуацій при здійсненні захисту приватних інтересів у позасудовому порядку, а також організувати свою наукову діяльність на основі певного алгоритму; здійснювати самостійні наукові дослідження в сфері медіації
Здійснювати критичний аналіз, оцінку й синтез нових та складних ідей в галузі права, сучасних методів досліджень юридичних процесів і явищ при здійсненні захисту приватних інтересів у позасудовому порядку
Продувати нові ідеї, гіпотези, конструкції та правові категорії як системоутворюючі елементи суспільних відносин у сфері медіації
Вирішувати колізійні науково-теоретичні та практичні питання гармонізації національного законодавства України та права ЄС у сфері здійснення захисту приватних інтересів у позасудовому порядку
Розуміти теоретичні та практичні проблеми правозастосування та правореалізації у сфері здійснення захисту приватних інтересів у позасудовому порядку
Вміти самостійно аналізувати практики застосування нормативно-правових актів для виявлення проблем правового регулювання цивільних та господарських правовідносин та надавати рекомендації щодо їх вирішення

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1. Поняття, предмет, метод, джерела дисципліни
2. Передумови розвитку альтернативного вирішення спорів
3. Організація та ведення позасудових процедур
4. Міжнародний досвід розвитку позасудових примирювальних процедур
5. Поняття і види альтернативних примирювальних процедур
6. Переговори, як альтернативний спосіб вирішення правових конфліктів
7. Третейський (арбітражний) суд, як альтернативний спосіб вирішення спорів
8. Медіація, як альтернативний метод вирішення спорів. Медіації в світовій практиці. Конфлікт, як об'єкт медіації. Вирішення конфліктів
9. Компетенції медиатора на відповідних стадіях медіації
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ відповідно до тем лекцій
1. Поняття, предмет, метод, істочники дисципліни
2. Поняття і види альтернативних примирювальних процедур
3. Переговори, як альтернативний спосіб вирішення правових конфліктів
4. Третейський (арбітражний) суд, як альтернативний спосіб вирішення спорів
5. Медіація, як альтернативний метод вирішення спорів. Медіації в світовій практиці. Конфлікт, як об'єкт медіації. Вирішення конфліктів
6. Компетенції медиатора на відповідних стадіях медіації

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання бажано мати гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365 та бути зареєстрованим у СУДН «Moodle» на дистанційний курс з навчальної дисципліни «Основи медіації».

6. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання досягнень здобувача здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

6.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2. Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексний заліковий тест у системі Moodle	виконання підсумкового тесту під час заліку
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного та індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3. Критерії

Реальні результати навчання здобувача ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог дорівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для другого (магістерського) рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; ♦ здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
широких або мультидисциплінарних контекстах; ♦ здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Зрозумілість відповіді (доповіді). <i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна. <i>Комунікаційна стратегія:</i> – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; ◆ відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; ◆ здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями:</p> <ul style="list-style-type: none"> – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання позитивної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, для використання в освітньому процесі).

У разі порушення здобувачем академічної доброчесності в будь – якому вигляді (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється викладачем як незадовільна та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему індивідуального завдання або тести.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі для постійного контакту з викладачем повинні мати активовану університетську пошту. Спілкування проходить за допомогою поштової скриньки на Офіс-365.

Усі запитання до викладача, що стосуються курсу викладання, мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які надходять від здобувача із порушенням термінів, можуть бути оцінені нижче. Перескладання оцінки або її підвищення відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

7.4. Відвідування занять.

Для здобувачів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача особисто або через старосту. При хворобі здобувач повинен залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин (міжнародна мобільність, хвороба, епідемія, карантин)

навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, погодженим з викладачем.

7.5. Бонуси. Здобувачі, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків) отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які будуть розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «**Основи медіації**».

8. Ресурси і література:

1. European Convention on Human Rights - Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ENG
2. Shreya Sukhtankar, Jay Kakani. Mediation: A Peacemaking and Peacekeeping Tool in International Relations. October 2020.
3. Батрин Н. В. Управління конфліктами : опорний конспект лекцій. Тернопіль: ТНЕУ. 2020.
4. Білик Т. Про сімейну медіацію / Т. Білик [Електронний ресурс].
5. Богданов С., Єрмоменко Г. Що таке сімейна медіація? / С. Богданов, Г. Єременко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrmediation.com.ua/ru/useful_information/articles/?pid=1018
6. Бортнікова А.Г. Правові засади застосування медіації як способу вирішення публічно-правових спорів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 286 с.
7. Бражінская Г.В., Худойкіна Т. В. Переговорний процес: психолого - правовий аналіз // Paradigmata Poznani. - 2015. - № 1. - С. 65 - 67.
8. Вирішення конфліктів в освітньому середовищі із застосуванням примирних процедур в онлайн-форматі/ Андрєєнкова В. Л., Мотиліук М. О. – К.– 2023. – 44 с.
9. Гринь Д. В. Медіація як один із альтернативних способів вирішення індивідуальних трудових спорів: досвід зарубіжних країн/ Д. В. Гринь / Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Право / голов. ред. Ю. М. Бисага – Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2022. –Т. 2. Вип. 72. – С. 15-19.
10. Гусєв А.І. Технології когнітивно зорієнтованого спілкування // Соціальний конфлікт: інноваційні комунікативні технології врегулювання: практичний посібник [Г. М. Бєвз, І. В. Петренко, А. І. Гусєв, В. І. Давидов, О. В. Івачевська, Н. С. Малєєва, О. Г. Цукур] / за наук. ред. Г. М. Бєвз, І. В. Петренко; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 2020. - С. 78-91.

11. Гусева К., Проценко Д. Як, коли, де працює діалог? : Практичний посібник, 2019. – 52 с. Режим доступу: <https://www.osce.org/files/f/documents/3/c/422822.pdf>
12. Долинська М. С. Медіація як одна із функцій українського нотаріального процесу / М. С. Долинська // Аналітично-порівняльне правознавство / голов. ред.: Ю. М. Бисага; ДВНЗ «УжНУ» – Ужгород, 2022. – №2. – С. 74-78.
13. Єрмоєнко Г. Медіація як спосіб вирішення суперечок / Г.І. Єрмоєнко [Електронний ресурс]. – URL: <http://innovations.com.ua/uk/interview/6/39/374>
14. Жаклін Моріно. Гуманістична медіація: ще один погляд у майбутнє. Видавництво — Видавництво Ростислави Бурлаки. 2022 р. 169 с.
15. Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993 р №3425 - XII зі змінами 2019 р.
16. Закон України Про медіацію, Документ 1875-IX, чинний, поточна редакція — Прийняття від 16.11.2021.
17. Зиков В. О. Міжнародний арбітраж в Швеції / Право і практика. - Статут. - 2014. - С. 56 - 72.
18. Кармаза О, Медіація та переговори як альтернативні способи вирішення спорів. Цивільне право і процес. 2020. № 5. С. 13-18.
19. Кармаза О.О., Кушерець Д.В. Медіація в Україні: пропозиції щодо вдосконалення законодавства України. Порівняльно-аналітичне право. 2019. № 1. С. 105-107.
20. Кімберлі К. Яка Фундаментальні основи альтернативного вирішення спорів / Ковач К. Кімберлі // Матеріали 3-й щорічній конференції з позасудового вирішення спорів [переклад Українського центру порозуміння]. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http // www.commonground.org.ua / ADR _Kovach. Html](http://www.commonground.org.ua/ADR_Kovach.html).
21. Лєко Б., Чуйко Г. Медіація: підручник. Чернівці: Книги– XXI, 2014. 520 с.
17. 14. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ : Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.
22. Литвиненко В. М. Медіація в Україні: поняття та перспективи розвитку. Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціально-гуманітарних та поведінкових наук в умовах воєнного стану: Матеріали міжнар. науково-практ. конф., м. Чернігів, 25–26 квіт. 2023 р. С. 187–190.
23. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 276 с.
24. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. — Одеса : Екологія, 2019. — 456 с.
25. Медіація у професійній діяльності юриста: підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.]; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 456 с.
26. Мінаєва В. Д. Медіативна процедура в зарубіжних країнах // Символ науки. - 2017. - № 7. - С. 60 - 62.
27. Можечук Л. Медіація як позасудовий спосіб вирішення спорів: досвід зарубіжних країн / Л. Можечук // Науковий вісник Дніпропетровського

державного університету внутрішніх справ. - 2021. – Спец. вип. № 2 (115). – С. 650-655

28. Озерський І. В. Актуальні проблеми медіації в юрисдикційному процесі України: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 248 с.

29. Попов О. Проблематика визначення юрисдикції спорів, що виникають у сфері професійного спорту: огляд правових позицій верховного суду / Олександр Попов, Сергій Гавришко, Геннадій Будкевич // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. - Луцьк, 2023. – № 2(62). – С. 10 - 21

30. Практика медіації : словник-довідник / уклад. :С.О.Гарькавець, Л.П.Волченко. Лисичанськ :ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2019. 128 с.

31. Психологія конфліктів: навч. посіб. / Н. В. Партико. Львів: Львівська політехніка, 2019. 132 с.

32. Рахліс В. Переговори і медіація: підручник для підготовки професійного переговорника / В. Л. Рахліс, О. О. Павленко. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2021. 344 с.

33. Сидоренко Н., Наумик А., Брагіна К. Особливості функціонування інститутів громадянського суспільства в контексті переходу України до впровадження концепту «сервісної держави». Theoretical and practical aspects of modern scientific research. 2023.

34. Скибицька Л. І. Конфліктологія: навч. посібник Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 384 с.

35. Судочинства Великобританії [Електронний ресурс] .- Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5376160/page:5/>

36. Типовий закон ЮНИСТРАЛ / Комісії ООН по міжнародному торговому праву 2002 г. / Організація об'єднаних націй. - Нью Йорк. - 2004.

37. Управління конфліктами: навч. посіб. / Г. М. Захарчин, Р. О. Винничук. 2-е вид., допов. Львів: «Львівська політехніка», 2019. 192 с

38. Цивільний - процесуальний кодекс Франції / Передмова / В. Н. Захватаєв / пер. з франц., прилож. 1-4, В. Н. Захватаєв. - К .: Алерта, 2018. - 960 с.

39. Цивільно - процесуальний кодекс Китаю Цивільний процесуальний кодекс КНР (прийнятий на 4-й сесії Всекитайських зборів народних представників 7-го скликання 9 квітня 1991 року, змінений відповідно до Рішення Постійного комітету Всекитайських зборів народних представників 10-го скликання «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу КНР »28 жовтня 2007 року)

40. Цивільно - процесуальних кодекс Нідерландів: Ю. Крус-Ласточкіна. // Вісник міжнародного комерційного арбітражу. - 2016.- № 2 (2015). - С. 173 - 196.

41. Цивільно - процесуальних кодекс Швеції [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://docs.pravo.ru/document/view/22314400/74871790/>

42. Цивільно-процесуальний кодекс Литви: 28 лютого 2002 № ІХ-743 Вільнюс (З останніми змінами від 1 жовтня 2011 року)

43. Чанишева Г. І. Соціальний діалог: навч.-метод. посібник. Одеса:

44. Фенікс, 2021. 81 с.

45. Шабарин І. А. Поняття, переваги та недоліки альтернативного вирішення спорів / І. А. Шабарин // Проблеми сучасної науки і освіти. - Саранськ. - 2015. -

С. 12 -15.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

46. www.rada.gov.ua

47. www.kmu.gov.uawww.bank.gov.ua

48. www.president.gov.ua

49. www.court.gov.ua